

CZY W SZKOLE (SPECJALNEJ) MOŻNA STOSOWAĆ PRZYMUS BEZPOŚREDNI?

Dr Błażej Kmiecik
Zakład Prawa Medycznego
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

PROBLEMY

- ◉ Przymus , czyli?
- ◉ Podstawy prawne stosowania przymusu
- ◉ Najmniejsza uciążliwość

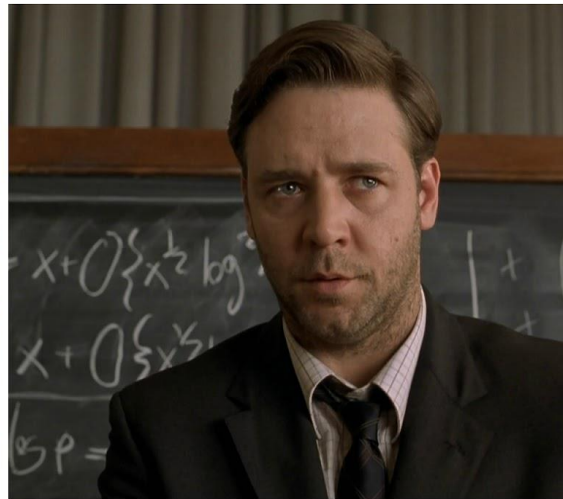
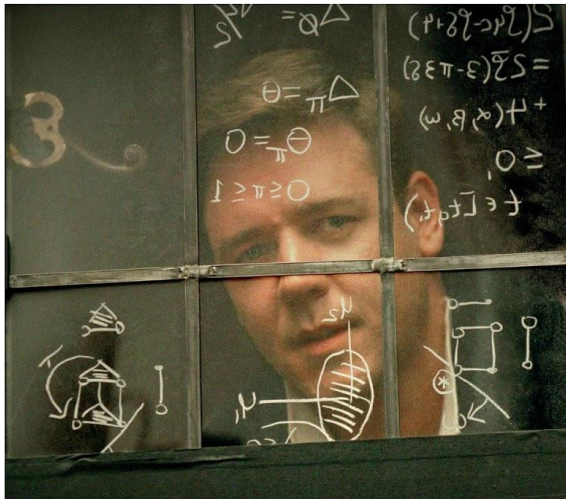

PRZYMUS, ALE GDZIE?

**Przymus bezpośredni,
czyli????**

PRZYKŁAD

- ⊙ Lekcja,
- ⊙ W trakcie zajęć jeden z uczniów zaczyna krzyczeć,
- ⊙ W pewnym momencie zaczyna bić się po głowie
- ⊙ Uderza dwa razy innego ucznia,
- ⊙ Nie reaguje na żadne komunikaty słowne
- ⊙ Co robić w podobnej sytuacji?

Możliwość
działania

Obowiązek
działania

PRZYMUS BEZPOŚREDNI

- ◉ Art.. 5 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego
- ◉ przymusie bezpośrednim, bez wskazania środka przymusu bezpośredniego, należy przez to rozumieć:
 - ◉ a) przytrzymanie - doraźne, krótkotrwałe unieruchomienie osoby z użyciem siły fizycznej,
 - ◉ b) przymusowe zastosowanie leków - doraźne lub przewidziane w planie postępowania leczniczego wprowadzenie leków do organizmu osoby - bez jej zgody,
 - ◉ c) unieruchomienie - obezwładnienie osoby z użyciem pasów, uchwytów, prześcieradeł, kaftana bezpieczeństwa lub innych urządzeń technicznych,
 - ◉ d) izolację - umieszczenie osoby, pojedynczo, w zamkniętym i odpowiednio przystosowanym pomieszczeniu.

PRZYMUS BEZPOŚREDNI

Art. 18 ustawy o o.z.p.

- ◉ **Art. 18. 1.** Przymus bezpośredni wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, przy wykonywaniu czynności przewidzianych w niniejszej ustawie, można stosować tylko wtedy, gdy przepis niniejszej ustawy do tego upoważnia albo osoby te:
 - ◉ 1) dopuszczają się zamachu przeciwko:
 - ◉ a) życiu lub zdrowiu własnemu lub innej osoby lub
 - ◉ b) bezpieczeństwu powszechnemu, lub
 - ◉ 2) w sposób gwałtowny niszczą lub uszkadzają przedmioty znajdujące się w ich otoczeniu, lub
 - ◉ 3) poważnie zakłócają lub uniemożliwiają funkcjonowanie zakładu psychiatrycznej opieki zdrowotnej lub jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

NOWELIZACJA 2017/ 2018

- ◎ **Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz niektórych innych ustaw**

Dz.U. 2017 poz. 2439

PRZYMUS BEZPOSREDNI

- Przeniesienie treści rozporządzenia do ustawy
- Kompetencje ratowników medycznych w zakresie stosowania przymusu
- Stosowanie przymusu w oddziałach niepsychiatrycznych
- Upředzenie pacjenta o zamiarze zastosowania przymusu

PRZYMUS I ODDZIAŁY INNE NIŻ PSYCHIATRYCZNE

- ◉ Art.. 18 ust. 4 „
„W szpitalu
psychiatrycznym”
dodaje się wyrazy
„oraz w innym
zakładzie
leczniczym

ZASADY PRZYMUSU

- ◉ Przytrzymanie,
- ◉ Unieruchomienie, (wykreślono „innych urządzeń technicznych”
- ◉ Przymusowe podanie leków
- ◉ Izolacja

- ◉ Stosuje lekarz lub pielęgniarka
- ◉ Najmniej uciążliwe działanie
- ◉ Uprzedzenie pacjenta (obecnie w miarę możliwości)
- ◉ Kontrola co 15 minut

PRAWO W DZIAŁANIU

- ◉ Art. 4 ustawy o systemie oświaty:
- ◉ o systemie oświaty stanowi: „Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, **troską o ich zdrowie**, postawę moralną i obywatelską z poszanowaniem godności osobistej ucznia”

PERSPEKTYWA KARNA

- ◉ **Art. 160. § 1.** Kto naraża człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
- ◉ **§ 2.** Jeżeli na sprawcy ciąży obowiązek opieki nad osobą narażoną na niebezpieczeństwo, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
- ◉ **§ 3.** Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.
- ◉ **§ 4.** Nie podlega karze za przestępstwo określone w § 1-3 sprawca, który dobrowolnie uchylił grożące niebezpieczeństwo.
- ◉ **§ 5.** Ściganie przestępstwa określonego w § 3 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

- ◉ **Art. 25. § 1. Nie popełnia przestępstwa, kto w obronie koniecznej odpiera bezpośredni, bezprawny zamach na jakiekolwiek dobro chronione prawem.**
- ◉ **§ 2. W razie przekroczenia granic obrony koniecznej, w szczególności gdy sprawca zastosował sposób obrony niewspółmierny do niebezpieczeństwa zamachu, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.**
- ◉ **§ 3. Nie podlega karze, kto przekracza granice obrony koniecznej pod wpływem strachu lub wzburzenia usprawiedliwionych okolicznościami zamachu.**

KODEKS KARNY

⦿ Art. 26.

§ 1. Nie popełnia przestępstwa, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego jakimkolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego.

- ◉ § 2. Nie popełnia przestępstwa także ten, kto, ratując dobro chronione prawem w warunkach określonych w § 1, poświęca dobro, które nie przedstawia wartości oczywiście wyższej od dobra ratowanego.
- ◉ § 3. W razie przekroczenia granic stanu wyższej konieczności, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.
- ◉ § 4. Przepisu § 2 nie stosuje się, jeżeli sprawca poświęca dobro, które ma szczególny obowiązek chronić nawet z narażeniem się na niebezpieczeństwo osobiste.
- ◉ § 5. Przepisy § 1-3 stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy z ciążących na sprawcy obowiązków tylko jeden może być spełniony.

PROPOZYCJE W CZASACH WYZWAŃ

- ◉ Szkolenia dla personelu szkoły w zakresie bezpiecznego zabezpieczania pacjentów,
- ◉ Stała współpraca z grupami interwencyjnymi wspierającymi personel w podobnych sytuacjach
- ◉ Obecność personelu pielęgniarstwa w szkole specjalnej
- ◉ Modyfikacja prawa: obowiązek udzielenia natychmiastowej pomocy przez ZRM
- ◉ Dyskusja dotycząca możliwości podjęcia działań przymusowych w szkole specjalnej (kształt, forma, osoby, prawa rodziców i uczniów)

DZIĘKUJĘ

